Posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Mýtus a mytografové: Mytická stvoření.

Studijní obor: Klasický řecký jazyk a literatura
Autor/ka práce: Bc. Vlasta Žákovská
Vedoucí práce: doc. Irena Radová, PhD.
Oponent/ka: Mgr. Juraj Franek

Předkládaná práce je hodnocena

1. Z hlediska obsahového záměru, naplnění zadání a zpracování předepsané literatury

   jako nevyhovující

2. Z hlediska požadavků na jazykovou správnost (pravopisné a jiné jazykové chyby)

   jako vyhovující

3. Z hlediska požadavků na formální úpravu, požadovaný rozsah, dodržování citačních norem, odkazy a bibliografii

   jako vyhovující

4. Připomínky, náměty, otázky k rozpravě:

Bc. Vlasta Žákovská ve své magisterské diplomové práci předkládá analýzu dvou mytických stvoření - Kerbera a Skylly. Úvod nastiňuje základní strukturu práce. Druhá kapitola věnující se mýtu v obecnější rovině čítá stranu a půl, je zcela povrchní, vychází z literatury, která je překonaná (Mircea Eliade) nebo pro účely práce nevyhovující (e.g., Velký sociologický slovník). Dle definice, kterou autorka na základě této literatury podává a dle které se za "mytický" označuje "každý jev, instituce nebo předmět, který je ojedinělý nebo nepravděpodobný" (str. 2), bychom mohli označit za "mytické" třeba brzké ranní vstávání autora posudku, což se ovšem příliš neslučuje s předteoretických použitím tohoto pojmu, které musí sloužit jako korektiv pro vhodnost definice. Autorka dále uvádí, že "mýtus (…) odhaluje existenci a činnost nadlidských bytostí, jež jednají příkladně" (str. 2), obzvláště v mytologii řecké bychom mohli s úspěchem pochybovat o tom, zda nadlidské bytosti, které v ní vystupují, skutečně jednají příkladně, pochyboval o tom již Xenofanés z Kolofónu na přelomu šestého a pátého století př.n.l. Mimo jiné se zde také dočteme, že "věštění" znamená "zjevení konkrétní postavy ve snu" (str. 2), což je opět zcela nevyhovující redukcionistická definice, doporučil bych autorce nahlédnout do dvou již vydaných svazků připravované čtyřsvazkové studie Tomáša Vítka k řeckému věštění (Věštění v antickém Řecku I. Od věštců k losům, Praha: Herrmann a synové; Věštění v antickém Řecku II. Tělo a sny, Praha: Herrmann a synové 2013). Třetí kapitola podává stručný přehled primární literatury, text se opírá výlučně o Encyklopedii antiky, Canforovy Dějiny řecké literatury a Conteho Dějiny římské literatury a působí spíše jako glorifikovaný bibliografický soupis, obsahuje navíc některá přehlédnutí. Autorka e.g. uvádí, že Hésiodův "Katalog žen se nám bohužel nedochoval, ale počáteční úsek je znám

díky papyru P. Oxy. 2354" (str. 3), ovšem v nejnovější edici Hésioda (eds. F. Solmsen, E. Merkelbach, M. L. West, Oxford Classical Texts 1990) čítá Katalog žen 245 fragmentů na ploše 73 stránek, tvrdit tedy, že se toto dílo nedochovalo, je zavádějící. Autorka dále mluví u racionalistické exegeze mytologie o snaze autorů "mýtus vyvrátit a logicky vysvětlit" (str. 4), což je v lepším případě oxymoron, v horším contradictio in adiecto. Náplní čtvrté kapitoly je pak popis dvou již zmíněných mytických stvoření ve vybrané primární literatuře, jejich racionalistické vysvětlení u pozdějších exegetů a umělecké ztvárnění monster v materiální kultuře. Subkapitoly popisující vzhled, rodokmen a místa výskytu Kerbera a Skylly se omezují na kompilaci dat z primární literatury, subkapitola věnována racionalistické exegezi také, autorka si vůbec nepokládá otázku, proč se v řecké kultuře objevují autoři, kteří nezůstávají pouze u kritiky mýtu, ale snaží se jej interpretovat a integrovat do intelektuálního a kulturního rámce jejich doby, natožpak, aby se ji pokusila zodpovědět. Subkapitola věnována ztvárnění mytických monster v umění je pouhým popisem několika obrázků stažených z internetu a její přínos pro práci není zcela jasný. Autorka nevyužila žádnou literaturu tematizující antické umění (seminální práce Johna Boardmana k výzdobě řeckých váz jsou dostupné v knihovně FF MU, Beazleyho databáze také online: http://www.beazley.ox.ac.uk/index.htm), což se projevuje třeba údivem nad tím, že na váze, která nese technické označení "červenofigurová", se může objevit také figura bílá ("Ačkoliv se jedná o červeno-figurový styl, pes je vyobrazen bíle", str. 22). Pátá kapitola tvoří závěr práce, kde autorka pouze ve zhuštěné podobě opakuje již dříve zmíněné informace.

Práce obsahuje značné množství gramatických chyb a stylistických neobratností, od těch obvyklejších, jako jsou třeba nedůslednosti v psaní čárek ("cílem mého zkoumání budou dvě mytická stvoření Kerberos a Skylla", str. 1; "vše, co bylo pro mýtus podstatné jako např.", str. 2), teček (passim u poznámek pod čarou, viz e.g. str. 1, pozn. 2), nebo psaní velkých písmen u vlastních jmen ("sicílie", str. 37, pozn. 131) a na začátku vět ("mytických příběhů o Kerberovi nenalezneme mnoho", str. 14), až po ty závažnější, čítající četné překlepy (e.g., "ketrý", str. 33, pozn. 112; "Syklla", str. 43, pozn. 149; "přimout", str. 45, pozn. 155), kolísání ve psaní vlastních jmen, e.g., "Pausaniás" (str. 4) vs. "Pausanias" (str. 6); "Strabón" (str. 4) vs. "Strabo" (str. 6); "Tyfáón" (str. 8) vs. "Týfáón" (str. 9); "Bacchylides" (str. 4) vs. "Bakchylidés" (str. 9); "Nisos" (str. 45) vs. "Nísa" (ibid.); "Poseidon" (str. 26) vs. "Poseidónem" (str. 25), makarónštinu ("Tato váza (...) se nachází v Musée de Louvre, Paris, France.", str. 20) a pseudovětné konstrukce (e.g., "Tedy vliv mýtu nejen na literární tvorbu, ale i na umělecká výtvarná vyobrazení a umění věštecká nebo postavení ve starověkém herbáři.", str. 1). Zcela nevhodné je pak používání neústrojných zkratek u citací, e.g. "Vel.soc.sl." (str. 2, pozn. 7) nebo "Děj.řeck.lit." (str. 3, pozn. 12).

Překlady latinských a řeckých textů trpí značným množstvím přehlédnutí a chyb, e.g., v latinském textu "Chimaera in Lycia quae priorem partem leonis figuram, posteriorem draconis habebat" nelze překládat komparativy "prior" a "posterior" jako "první" a "druhá" část těla (str. 33, pozn. 112), spíše se nabízí překlad "přední" a "zadní"; "ab inguinibus eius canes sunt nati atque ferox facta" rozhodně neznamená "z jejich boků se zrodili agresivní psi" (str. 43, pozn. 149), ale spíše, že divokou bestií se stala Skylla samotná (sg. "ferox facta" se gramaticky nemůže vztahovat k pl. "canes"); "a Scylla Nisi filia Veneris impulsu est amatus" jistě nenaznačuje, že by Skylla byla dcerou Venuše (autorka překládá jako "Skylla, dcera Nisa a Venuše se zamilovala", str. 45, pozn. 155), ale spíše, že k zamilování došlo "Veneris impulsu", tedy přičiněním Venuše; věta "Μίνως δὲ Μεγάρων κρατήσας καὶ τὴν κόρην τῆς πρύμνης τῶν ποδῶν ἐκδήσας ὑποβρύχιον

ἐποίησε" je přeložena jako "Mínos ale, jen co ovlávl Megaru, svrhl dívku za nohy do moře a utopil ji" (str. 45, pozn. 153), pominouc negramatické "ovlávl" text spíše říká, že ji svrhl z přídě lodi (τῆς πρύμνης) poté, co ji svázal nohy (τῶν ποδῶν ἐκδήσας); výraz "αὐτὸν δὲ ὡς φρόνιμον οὐκ ἠδυνήθη" nelze překládat jako "Dá rozum, že jeho sníst nemohli" (str. 48, pozn. 158), spíše dá rozum, že Odyssea nedokázala Skylla chytit a sníst jakožto hrdinu moudrého nebo vychytralého (ὡς φρόνιμον).

Relevantní sekundární literaturu autorka prakticky nepoužívá. U magisterské diplomové práce na téma, ke kterému existují desítky monografií a stovky časopiseckých publikací, je tato absence omluvitelná pouze stěží. Pod hlavičkou sekundární literatury autorka uvádí (str. 98-99) 21 položek, ovšem po odečtení slovníků a encyklopedií (13 položek), obecných dějin řecké a římské literatury (2) a literatury, která je uvedena v bibliografické soupisu, ale není vůbec citována v textu (1) zůstává pět publikací, což bych považoval za nedostatečné u diplomové práce bakalářské, natožpak u práce magisterské.

Magisterskou diplomovou práci Bc. Vlasty Žákovské hodnotím celkovým stupňem "nevyhovující" a nedoporučuji k obhajobě.

Celkový návrh hodnocení:

nevyhovující

V Brně dne 6. června 2014 …....……

Juraj Franek